

**Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Педагогічний факультет
Кафедра педагогіки**

***XVI-й ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ СЕМІНАР
ОСВІТНІ СИСТЕМИ: ТРАДИЦІЯ, ІННОВАТИКА***

**Збірка матеріалів за науковою дискусією:
ПРОЄКТУВАННЯ ВІДКРИТОГО ОСВІТНЬО-НАУКОВОГО
ПРОСТОРУ УНІВЕРСИТЕТУ**

27 жовтня 2023 р.

Київ - 2023

Проектування відкритого освітньо-наукового простору університету (наукова дискусія): Матеріали *XVI-ого ВСЕУКРАЇНСЬКОГО НАУКОВО-ПРАКТИЧНОГО СЕМІНАРУ «ОСВІТНІ СИСТЕМИ: ТРАДИЦІЯ, ІННОВАТИКА»*; за ред. проф. *Н.М. Дем'яненко*, форматування і макет *Ю.В. Силенко* / Український державний університет імені Михайла Драгоманова, м. Київ, 27 жовтня 2023 р. Київ: УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. 99 с.

Організаційний комітет:

Дем'яненко Н.М., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова;

Вишківська В.Б., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова;

Войналович О.О., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова;

Кушнірук С.А., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова;

Олефіренко Т.О., кандидат педагогічних наук, професор, декан педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова;

Саюк В.І., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова;

Силенко Ю.В., аспірант ОНП 015 Професійна освіта, асистент кафедри педагогіки педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова.

Напрями дискусії:

- формування відкритого освітньо-наукового простору магістерських і докторських програм;
- контекстно-наукові та інформаційно-комунікативні технології у забезпеченні освітнього середовища педагогічної магістратури, аспірантури, докторантури;
- особливості проектування емпіричних досліджень в освітніх магістерських і PhD-програмах;
- моделювання наступності підготовки «магістрат-докторат».

Модератори наукової дискусії:

Дем'яненко Наталія Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова

Вишківська Ванда Болеславівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова

Секретар-координатор:

Силенко Юлія Володимирівна, аспірант ОНП 015 Професійна освіта, асистент кафедри педагогіки педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова

ЗМІСТ

Бєлкова Т.О. ЗАСТОСУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	6
Бойко Я.О. КОМП'ЮТЕРНІ ІГРИ В СУЧАСНІЙ ІНДУСТРІЇ ДОЗВІЛЛЯ.....	10
Вишківська В.Б. ПРОЄКТУВАННЯ ЯК КОНЦЕПТУАЛЬНА СТРАТЕГІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ЗВО ПІД ЧАС НАВЧАННЯ В МАГІСТРАТУРІ.....	13
Вознюк О.В. АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВЗАЄМОДІЇ ВИКЛАДАЧ-СТУДЕНТ.....	17
Гогуля Б.М. ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСОБУ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ У ЗВО	22
Дем'яненко Н.М. НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТЬЮТОРИНГУ.....	24
Заболотна С.О. НАЙВАЖЛИВІШІ ГРАНІ ІНТЕЛЕКТУ ЯК АЛГОРИТМ МІЦНОЇ ОСНОВИ ТА ВЕКТОР ДЛЯ ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ	30
Здор К.С. ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ КУЛЬТУРНОГО ДОЗВІЛЛЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ	36
Купавченко Ю.І. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ В УМОВАХ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАГІСТРАТУРИ	38
Кушнірук С.А. КАТЕГОРІЙНО-ПОНЯТТЄВИЙ АПАРАТ ПЕДАГОГІКИ ЯК СТРУКТУРНО-ЗМІСТОВИЙ КОНЦЕПТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТЕОРІЇ... ..	43
Машина І.М. ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДО САМОРЕАЛІЗАЦІЇ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	47
Михальова М.В. САМОРОЗВИТОК ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ПРОЦЕСІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	51
Невідома А.О. ПІДГОТОВКА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ У ПРОФЕСІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	54
Олійник В.А. СТВОРЕННЯ ОПТИМАЛЬНИХ УМОВ АКТИВІЗАЦІЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАГІСТРАНТІВ В УМОВАХ МІЖОСОБИСТІСНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ВІДКРИТОГО ОСВІТНЬО-НАУКОВОГО ПРОСТОРУ ЗВО	58
Олійник І.М. ОСОБЛИВОСТІ ПЛАНУВАННЯ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ В	

КОЛЕДЖІ	61
Ремньова А.Г. ПРІОРИТЕТНІСТЬ ВИХОВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ АНДРАГОГІВ В КОНТЕКСТІ ПРОЄКТУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ	65
Силенко Ю.В. ТЕХНОЛОГІЯ ТЬЮТОРИНГУ В РОЗВИТКУ ОСВІТНЬО- НАУКОВОГО СЕРЕДОВИЩА ПЕДАГОГІЧНОЇ МАГІСТРАТУРИ.....	70
Степанчук Н.Ю. РЕАЛІЗАЦІЯ СТРУКТУРНОЇ МОДЕЛІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ.....	73
Хищук О.М. ПЕДАГОГІЧНА ВЗАЄМОДІЯ У СИСТЕМІ ПРОЄКТУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ЗВО	76
Хмара Т.С. РОЗРОБКА ТА ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	80
Чайка О.В. МЕДІА ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ В ПЕДАГОГІЧНІЙ МАГІСТРАТУРІ	84
Чайчук Д.Д. ПРОБЛЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	87
Шевченко Т.С. РОЗВИТОК САМОСВІДОМОСТІ СТУДЕНТІВ МАГІСТРАТУРИ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ	92
Шокало О.І. СУТНІСТЬ ВІДКРИТОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ ТА ЇЇ ОСОБЛИВОСТІ	95

Силенко Юлія Володимирівна,
асистент кафедри педагогіки
педагогічного факультету,
аспірант ОНП 015 Професійна освіта
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова

ТЕХНОЛОГІЯ ТЬЮТОРИНГУ В РОЗВИТКУ ОСВІТНЬО- НАУКОВОГО СЕРЕДОВИЩА ПЕДАГОГІЧНОЇ МАГІСТРАТУРИ

Система освіти в Україні на сьогодні потребує модернізації складових педагогічної підготовки у закладах вищої освіти через наявний дисбаланс між суспільним запитом на кваліфікованих працівників та рівнем готовності викладачів закладу вищої освіти до упровадження інноваційних освітніх реформ та комплексу психолого-педагогічних технологій, у зв'язку з формалізацією дотримання встановлених у державі вимог. Це дає поштовх пошукам та упровадженню у професійно-педагогічну підготовку в умовах педагогічної магістратури ефективних форм, методів та технологій, які б забезпечували гуманізацію освітньо-наукового процесу, надавали змогу реалізації акмеологічного, особистісно-діяльнісного та контекстно-компетентнісного підходів [1]. При цьому забезпечити в освітньому просторі гнучкість, варіативність та практико-орієнтовної спрямованості підготовки майбутніх викладачів закладу вищої освіти.

Нині сучасний світ характеризується підвищеним попитом на індивідуальне самопізнання, відповідно навчання має базуватися на реалізації принципу індивідуалізації навчання, де б індивідуальна траєкторія розвитку стала б основою самореалізації [4].

Тьюторинг є актуально досліджуваним явищем у працях таких дослідників, як: Т.Швець, Н.Дем'яненко, І.Кравченко та інших.

Мета – розкрити тьюторинг як реалізацію принципу індивідуалізації самостійної роботи студентів у закладі вищої освіти.

Останні кілька років увагу українського суспільства спрямовано на реалізацію інноваційних освітніх технологій, адже вони відповідають пріоритетним напрямкам освіти, що визначені державою. Найбільш відомою світовою інновацією є тьюторинг [2]. Тьюторинг належить до педагогічних технологій, що було спочатку розповсюджено у педагогічних коледжах та елітних школах Англії, згодом в Оксфордському та Кембриджському університетах, де й набуло свого оформлення. Тьюторство як технологія індивідуалізації навчання передбачає створення реальних умов для суб'єкта

навчання на базі його прагнень, мотивів, можливостей, зокрема управління своєю індивідуальною освітньою траєкторією.

Поняття тьюторингу на сьогодні це тренд на теренах України, адже в основі цієї технології провідною ідеєю є унікальна особистість кожного суб'єкта навчання [3]. Відповідно, тьюторинг розглядається як спосіб реалізації індивідуальної турботи про підопічного, на основі системної взаємодії між тьютором та суб'єктом навчання, з метою досягнення оптимального розвитку на базі здібностей, можливостей та мотивів студента.

В Україні назріла проблема та необхідність впровадження індивідуалізації навчання, оскільки збільшився обсяг самостійної роботи, здійснюється самоосвіта складового дистанційного освітньо-наукового простору в умовах воєнної інтервенції та пандемії, та, як наслідок – змінюється роль викладача у навчально-науковому процесі, де педагог має бути одночасно помічником, наставником, тренером, фасилітатором, модератором, коучем, інструктором, ментором, партнером – тобто викладачем-тьютором.

Професійно-педагогічна підготовка викладача закладу вищої освіти в умовах педагогічної магістратури повинна забезпечити актуальність та необхідність тьюторингу, як способом розвитку умінь мислити, що буде безпосередньо реалізовуватись за рахунок самостійної роботи суб'єкта із супроводом тьютора. Зокрема професійна підготовка має сформувати вміння у майбутніх педагогів задавати питання, які будуть спонукати підопічного (тьюторанта) знаходити концепційні відповіді відповідно до проблеми; забезпечити допомогу в розвитку особистісних якостей, зокрема здійснювати супровід процесу рефлексії та безпосередньо створювати умови для саморозвитку та самореалізації тьюторанта. Основою тьюторингу, при цьому, стають групові та індивідуальні тьюторіали, на яких відбувається комунікація на основі довіри, поваги, партнерства та уваги один до одного. Адже завдяки ретельно підготовленим та мотивуючим тьюторіалом, суб'єкт буде здатним підвищити впевненість у собі, здійснити особистісно-професійний розвиток та розвиток відповідальності за себе.

Індивідуалізація ж розмежовується як «виділення одного індивіда за його характерними особливостями»[2], або врахування індивідуальних особливостей суб'єкта навчання у всіх формах та методах.

Самостійна робота завжди має індивідуальний характер, оскільки кожен студент залежно від своїх потреб та мотивів, опрацьовує джерело інформації, щоб прийти до необхідного результату. Період пандемії в усьому світі дав поштовх, зокрема і в Україні, до нагальності впровадження тьюторингу в заклади освіти. Дистанційне навчання збільшило обсяги видів самостійної

роботи студентів, зокрема варіативність дисциплін, що стало доступно у закладах вищої освіти та інклюзивний освітній простір.

Ефективність побудови індивідуалізації самостійної роботи студентів технологією тьюторингу залежить від:

- 1) відкритості освітнього простору та варіативності, де суб'єкт навчання матиме можливість здійснити власний вибір;
- 2) тьюторський супровід має давати поштовх на розкриття різних (навіть сумнівних на думку підопічного) можливостей;
- 3) кореляція постановки мети та конкретних кроків для досягнення поставлених цілей;
- 4) підопічний, як активний учасник освітнього шляху, який обов'язково має нести відповідальність за прийняття власного вибору;
- 5) основний інструмент контролю – рефлексія;
- 6) суб'єкт-суб'єктна взаємодія «тьютор-студент» на основі взаємоповаги.

Висновки. На жаль, на сьогодні в Україні не введено офіційну посаду «тьютор», хоча тьюторинг повністю відповідає потребам нинішнього українського суспільства. Саме тому освітньому простору необхідно побудувати власну траєкторію задля досягнення тьюторингу, як основної тенденції навчання в Україні, зокрема й в індивідуалізації самостійної роботи студентів за допомогою поступового введення тьюторського супроводу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Самойленко О.А., Міршук О.Є., Силенко Ю.В. Професійно-педагогічна підготовка фахівця у контексті сучасних реалій відкритого освітньо-наукового простору ЗВО. *Молодь і ринок*, № 5 (213). 2023. С. 83-89. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.282838>
2. Силенко Ю.В. Технологія партнерства як стимул формування особистісно-професійного потенціалу майбутніх викладачів закладу вищої освіти. *Інноваційна педагогіка*. №52. Вип. 52, Том 2. 2022. С. 98-102. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2022/52.2.20>
3. Смірнов С., Дмитрищук Н., Силенко Ю. Партнерська взаємодія як основа успішності професійної самореалізації здобувачів вищої освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Випуск № 65, том 3, 2023. С. 283-289. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/65-3-43>
4. Sylenko Yu. Tutoring – pedagogical innovation in professional and pedagogical training of teachers in higher education institutions. *Grail of Science*. No 24. 2023. Pp. 523-529. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.17.02.2023.100>